

Кадрове забезпечення у сфері дошкільної освіти

Відповідно до даних Державної служби статистики України, освітній процес у ЗДО в 2018/2019 н. р. забезпечували 137 688 педагогічних працівників, серед яких 98,7 % жіночої статі. У міських ЗДО працює майже 75 % педагогічних працівників, понад 90 % вихователів-методистів, понад 80 % практичних психологів і майже 70 % соціальних педагогів працюють у ЗДО, розташованих у міській місцевості (рис. 10).

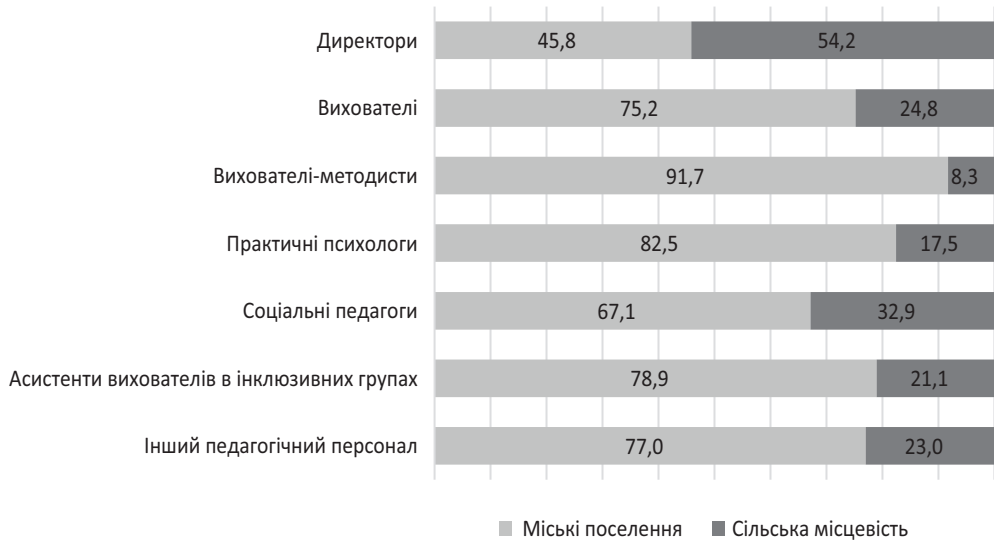

Рис. 10. Розподіл педагогічних працівників закладів дошкільної освіти за типом місцевості, %

Побудовано за даними Державної служби статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Це пов'язано із загальним скороченням населення у сільській місцевості та міграцією громадян до великих міст. Так, за останні 10 років населення у сільській місцевості скоротилось на 1660 тис. осіб, що не могло не позначитися на кадровому забезпеченні ЗДО.

Педагогічні працівники закладів дошкільної освіти за освітніми ступенями (освітньо-кваліфікаційними рівнями) та віком на кінець 2018 р.

Станом на кінець 2018 р. 136,3 тис. штатних педагогічних працівників системи дошкільної освіти мають освітній ступінь (освітньо-кваліфікаційний рівень), зокрема ступінь (освітньо-кваліфікаційний рівень) молодшого бакалавра/молодшого спеціаліста мають 47,5 тис. осіб (34,5 %); бакалавра, спеціаліста/магістра – 88,8 тис.

осіб (64,5 %). Більшість практичних психологів (96,8 %), соціальних педагогів (93,0 %) і вихователів-методистів (93,7 %) мають освітній ступінь (освітньо-кваліфікаційний рівень) бакалавра, спеціаліста/магістра. Найбільша частка зі ступенем (освітньо-кваліфікаційним рівнем) молодшого бакалавра/молодшого спеціаліста серед вихователів (40,6 %), асистентів вихователів у інклюзивних групах (30,5 %), іншого педагогічного персоналу (29,3 %) (рис. 11).

Рис. 11. Розподіл педагогічних працівників закладів дошкільної освіти за освітніми ступенями (освітньо-кваліфікаційними рівнями) на кінець 2018 року, %

Побудовано за даними Державної служби статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

За віковим розподілом найбільша частка (61,6 %; 84,8 тис. осіб) педагогічних працівників у системі дошкільної освіти віком від 36 до 59 років, найменша (8,1 %; 11,7 тис. осіб) – педпрацівники віком 60 років і старше; майже третина (30,3 %; 41,7 тис. осіб) – до 36 років. Зокрема, найбільше педпрацівників до 35 років серед соціальних педагогів (60,9 %) і асистентів вихователів у інклюзивних групах (55,8 %), натомість найбільша частка працівників віком 60 років і старше серед директорів (14,2 %) й іншого педагогічного персоналу (10,4 %). Три чверті директорів ЗДО й вихователів-методистів віком від 36 до 59 років (рис. 12).

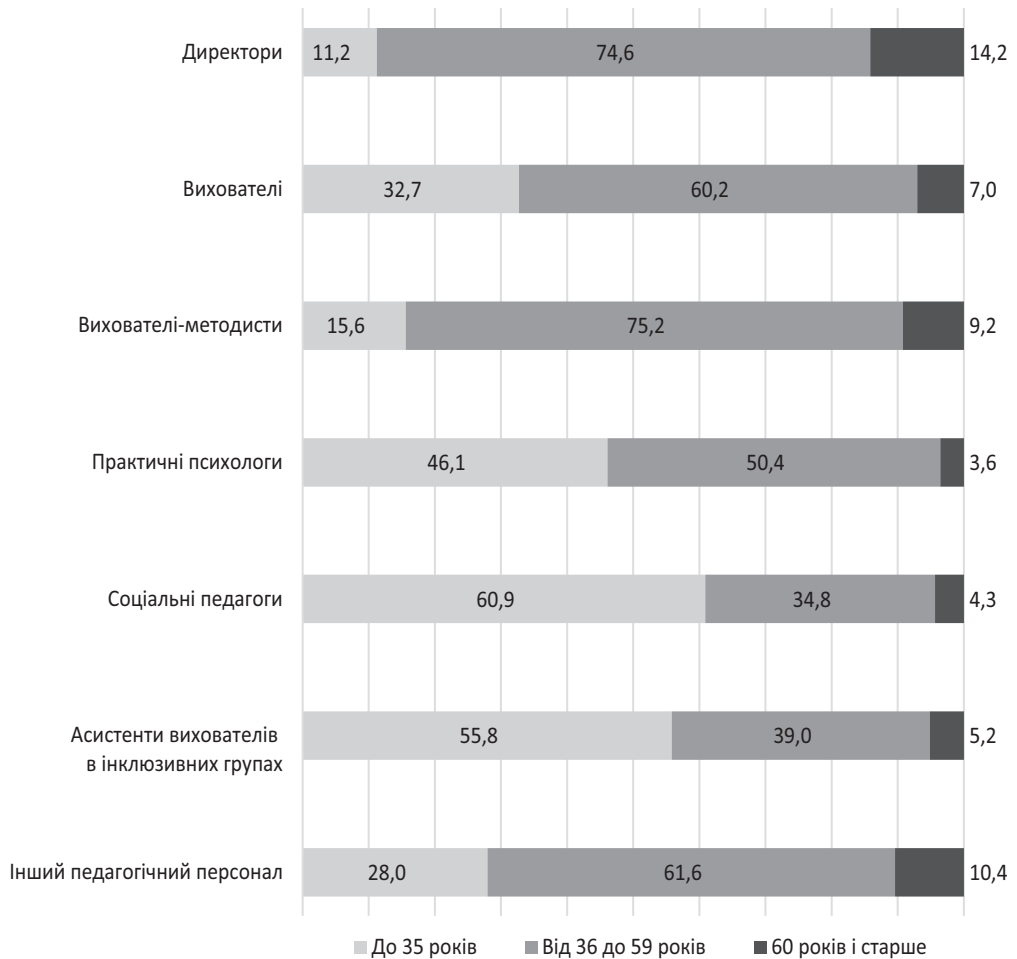

Рис. 12. Розподіл штатних (педагогічних) працівників закладів дошкільної освіти за віком на кінець 2018 року, %

Побудовано за даними Державної служби статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Така ситуація викликана порівняно невеликою заробітною платою у сфері дошкільної освіти, що не може конкурувати із більш оплачуваними сферами зайнятості. Саме це спричиняє відтік молодих спеціалістів до інших сфер зайнятості.

Облікова кількість штатних (педагогічних) працівників закладів дошкільної освіти у віці до 35 років за регіонами на кінець 2018 р.

За регіональним розподілом найбільше педагогічних працівників у віці до 35 років працюють у місті Києві, Дніпропетровській і Львівській областях, найменше – у Луганській і Кіровоградській областях (рис. 13).

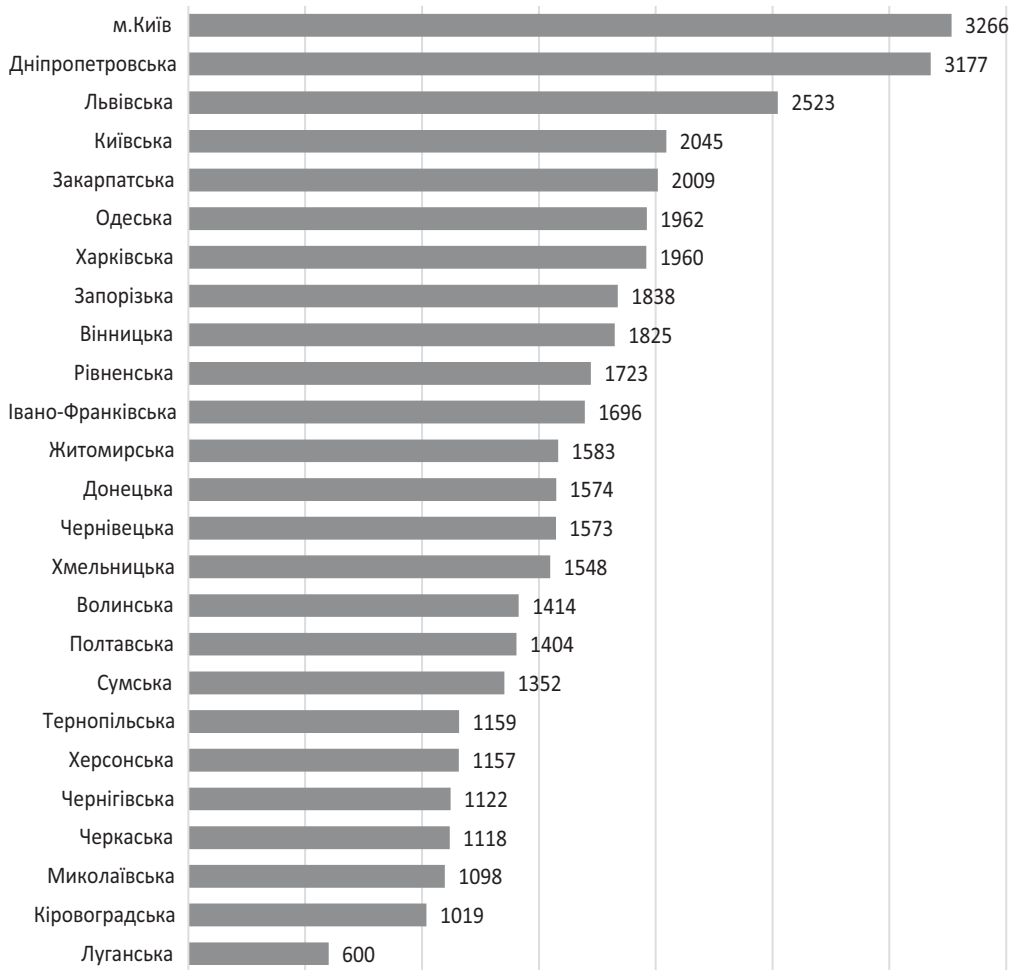

Рис. 13. Розподіл облікової кількості штатних (педагогічних) працівників у віці до 35 років за регіонами на кінець 2018 року, осіб

Побудовано за даними Державної служби статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Облікова кількість штатних (педагогічних) працівників закладів дошкільної освіти у віці 60 років і старше за регіонами на кінець 2018 р.

Загалом по Україні частка педагогічних працівників у віці 60 років і старше становить 8,1 %. Водночас за регіональним розподілом найбільше педагогічних працівників цієї вікової категорії зафіксовано у місті Києві (13,6 % від загальної кількості по Україні) і Дніпропетровській області (11,9 % від загальної кількості по Україні), найменше – у Луганській області (0,8 % від загальної кількості по Україні), також менше 2,0 % педпрацівників у віці 60 років і старше в Тернопільській і Сумській областях (рис. 14).

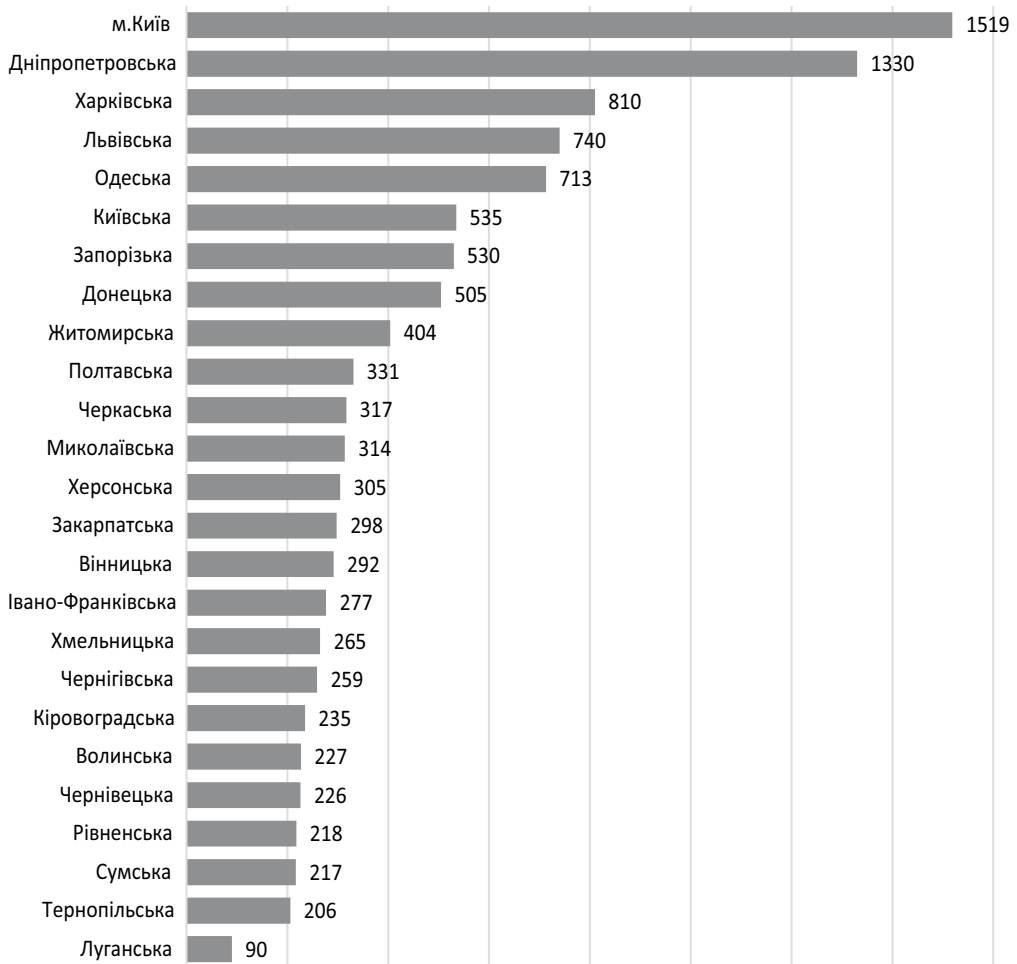

Рис. 14. Розподіл облікової кількості штатних (педагогічних) працівників у віці 60 років і старше за регіонами на кінець 2018 року, осіб

Побудовано за даними Державної служби статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Облікова кількість штатних працівників закладів дошкільної освіти, які мають освітній ступінь (освітньо-кваліфікаційний рівень) молодшого бакалавра або молодшого спеціаліста, за регіонами на кінець 2018 р.

Серед штатних працівників системи дошкільної освіти з освітнім ступенем (освітньо-кваліфікаційним рівнем) молодшого бакалавра/ молодшого спеціаліста найбільша частка простежується в Дніпропетровській області (11,9 % від загальної кількості по Україні) і м. Києві (7,7 % від загальної кількості по Україні), найменша – у Чернігівській, Луганській, Рівненській, Сумській і Івано-Франківській областях (менше ніж 2,0 %) (рис. 15).

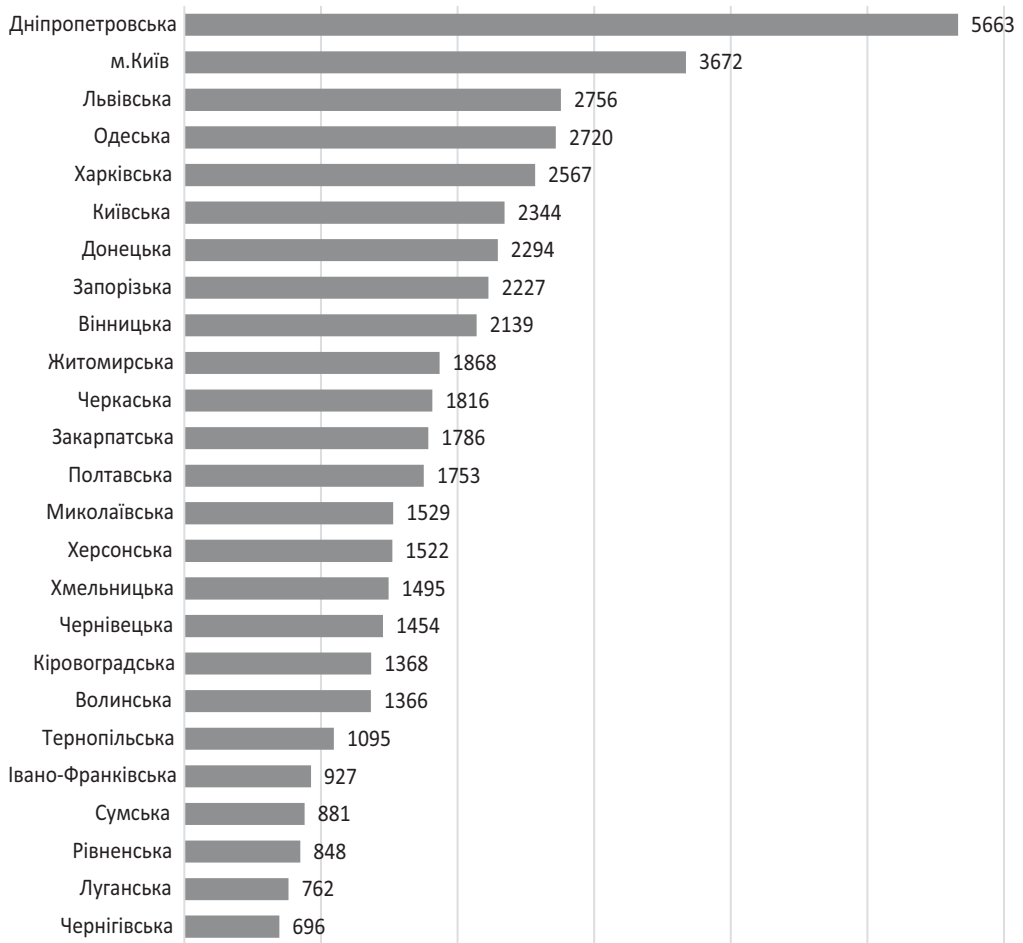

Рис. 15. Розподіл облікової кількості штатних працівників, які мають освітній ступінь (освітньо-кваліфікаційний рівень) молодшого бакалавра/молодшого спеціаліста, за регіонами на кінець 2018 року, осіб

Побудовано за даними Державної служби статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Облікова кількість штатних працівників закладів дошкільної освіти, які мають освітній ступінь (освітньо-кваліфікаційний рівень) бакалавра, спеціаліста або магістра, за регіонами на кінець 2018 р.

За регіональним розподілом найбільша кількість працівників з освітнім ступенем/освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра, спеціаліста/магістра зафіксована в місті Києві і Дніпропетровській області (9,8 % і 7,6 % від загальної кількості по Україні відповідно); найменше – у Луганській (1,1 % від загальної кількості по Україні), Кіровоградській і Чернівецькій (по 2,4 % від загальної кількості по Україні) областях (рис. 16).

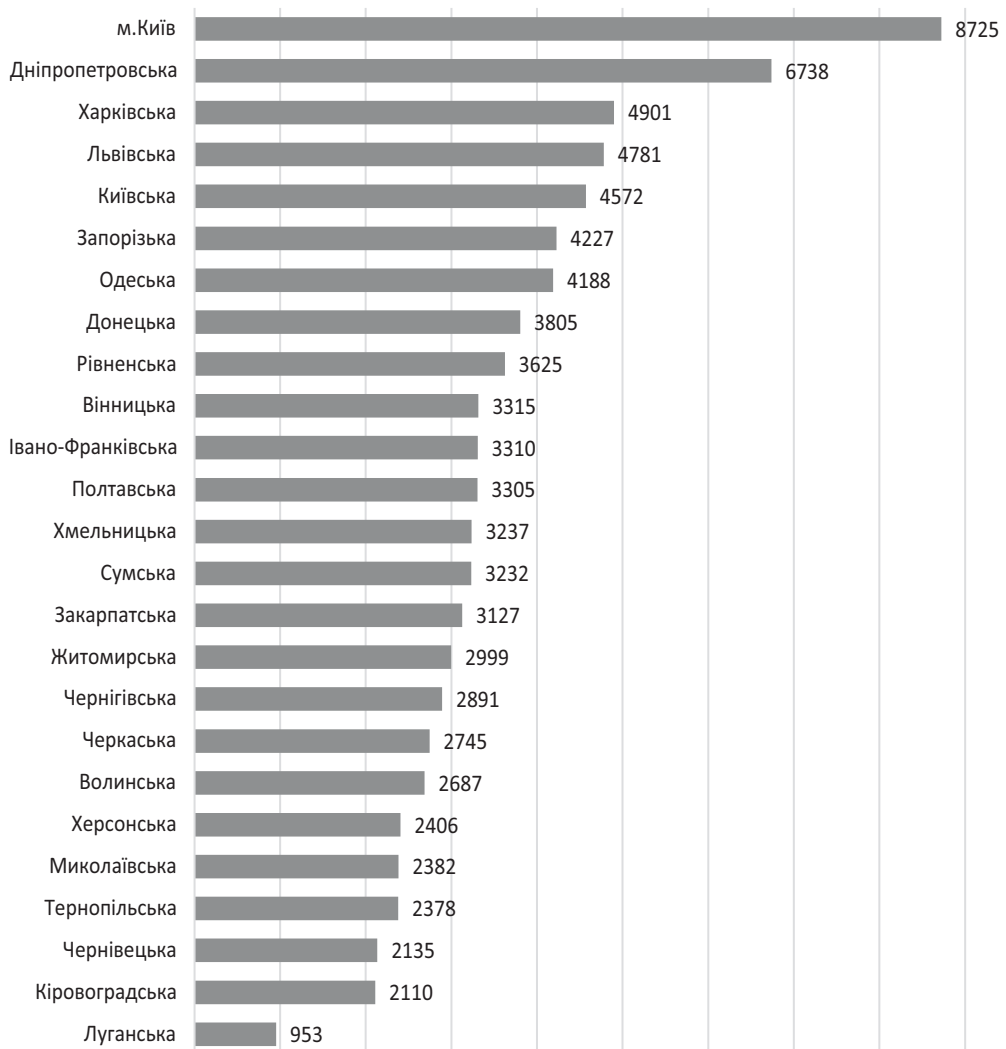

Рис. 16. Розподіл облікової кількості штатних працівників, які мають освітній ступінь (освітньо-кваліфікаційний рівень) бакалавра, спеціаліста або магістра, за регіонами на кінець 2018 року, осіб

Побудовано за даними Державної служби статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Отже, кількість працівників з освітнім ступенем(освітньо-кваліфікаційним рівнем) бакалавра, спеціаліста або магістра майже втричі перевищує кількість працівників, що мають освітній ступінь (освітньо-кваліфікаційний рівень) молодшого спеціаліста або молодшого бакалавра. Вагома причина, що обумовлює такий стан, полягає, зокрема, в обсягах державного замовлення на підготовку фахівців у галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка». Так, наприклад, обсяг державного замовлення на бакалавра за останні три роки перевищує обсяг державного замовлення на молодшого спеціаліста приблизно у п'ять разів.

Результати всеукраїнського опитування учасників освітнього процесу щодо організації освітнього середовища в закладах дошкільної освіти

Із 9 по 19 квітня 2019 року тривало всеукраїнське дослідження якості дошкільної освіти. Воно проводилось Державною науковою установою «Інститут освітньої аналітики» у співпраці з Міністерством освіти і науки України відповідно до виконання пункту 1.2.7. Оперативного плану Міністерства освіти і науки України на 2019 рік, затвердженого наказом МОН від 25.01.2019 р. № 61.

Дослідження проведено шляхом опитування учасників освітнього процесу, обробки анкет і аналізу даних про освітні програми, кадровий потенціал, контингент дітей, матеріальні, фінансові та психологічні умови, що створені в ЗДО для забезпечення безпечної життєдіяльності та розвитку дитини.

Для формування вибірки використано дані інформаційно-телекомунікаційної системи «Державна інформаційна система освіти» (ІТС ДІСО).

Кадровий склад директорів

Виконання щоденних обов'язків директора ЗДО передбачає володіння ним певними компетентностями. Результати анкетування дозволяють стверджувати, що загалом майже половина респондентів (46,2 %) повністю володіє знаннями з фінансової грамотності і більше третини (39,3 %) – з освітнього менеджменту. Разом з тим лише кожен п'ятий повністю обізнаний щодо організації інклюзивного освітнього середовища і лише 3,0 % володіють іноземною мовою (рис. 17).

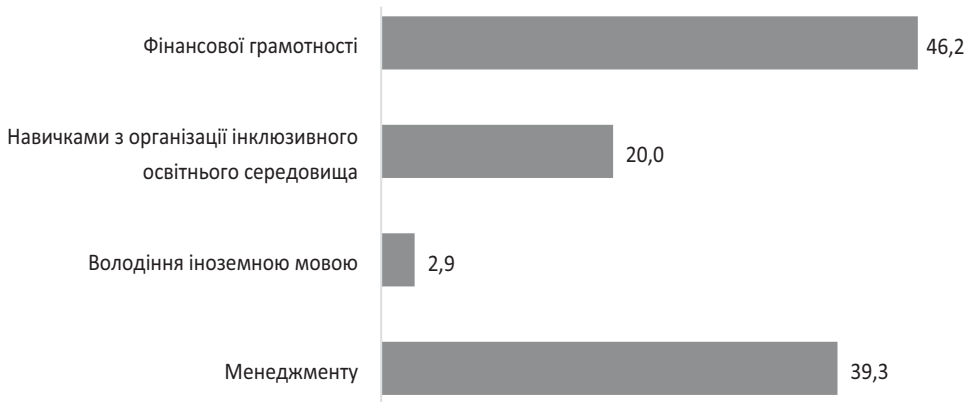

Рис. 17. Розподіл відповідей директорів за володінням відповідними навичками, %

Побудовано за даними «Дослідження якості дошкільної освіти: складові освітнього середовища», ДНУ «Інститут освітньої аналітики».

Дві третини директорів – учасників анкетування – констатують, що ЗДО забезпечені педагогічним і медичним персоналом (66,1 % і 65,0 % відповідно). Кращою виглядає картина щодо забезпечення непедагогічними кадрами (техперсоналом, обслуговуючим персоналом), а саме: три чверті респондентів наголошують, що очолювані ними заклади повністю забезпечені непедагогічним персоналом (рис. 18). Разом з тим 98,3 % вихователів зазначають, що мають помічника вихователя.

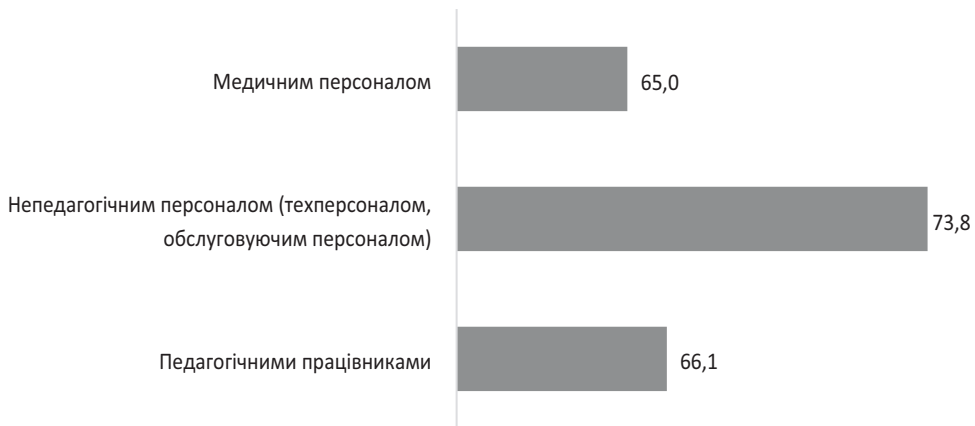

Рис. 18. Розподіл відповідей директорів за забезпеченістю закладу освіти необхідним персоналом, %

Побудовано за даними «Дослідження якості дошкільної освіти: складові освітнього середовища», ДНУ «Інститут освітньої аналітики».

Кадровий склад вихователів

Сформовані у вихователя професійні компетентності є запорукою успішної реалізації Базового компоненту дошкільної освіти, а отже, і формування соціалізованої особистості вихованця, підготовленого для подальшого навчання на інших рівнях освіти. Відповідно до результатів анкетування, більшість вихователів мають необхідні компетентності. Найбільше серед респондентів таких, що мають чітке уявлення про наповнюваність та розвивальний ефект середовища для дітей (75,4 %) та вміють створювати умови й ситуації для розвитку базових навичок дитини (73,9 %). Найменше серед опитаних здатні визначати програму особистісного розвитку дитини (53,3 %) і володіють сучасними педагогічними технологіями (56,5 %) (рис. 19).

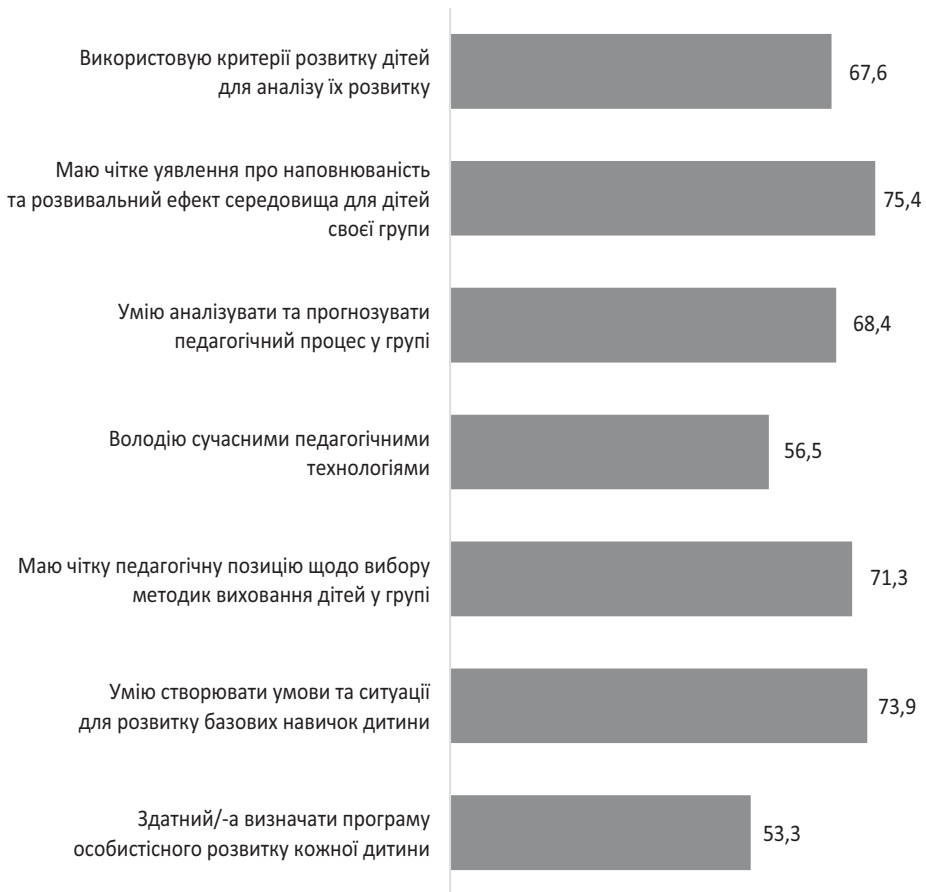
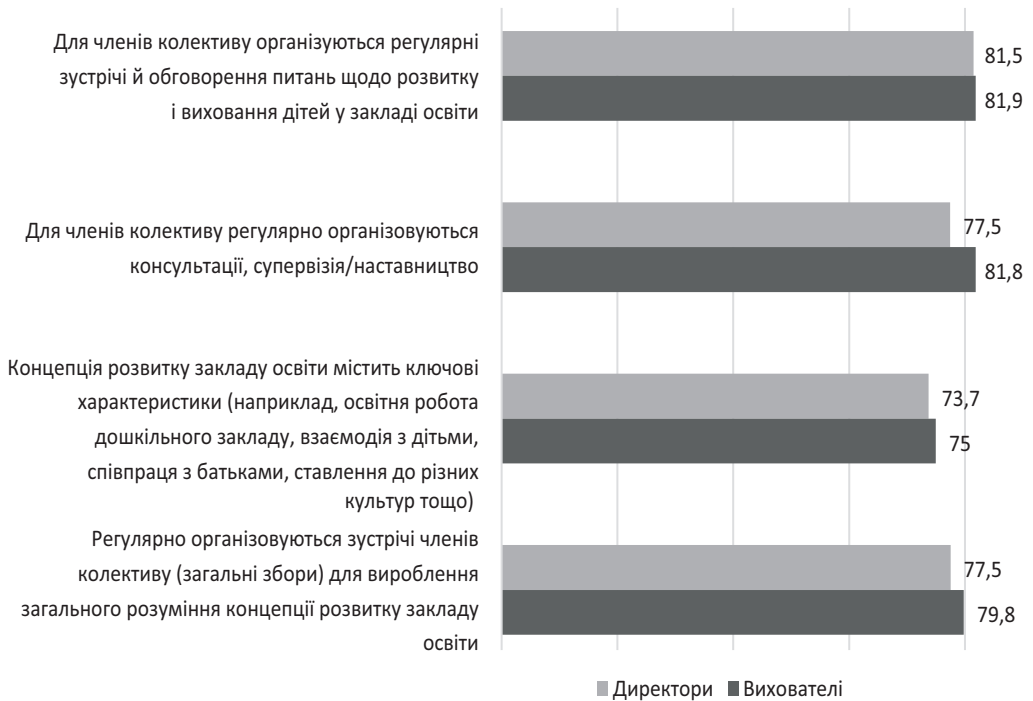

Рис. 19. Розподіл відповідей вихователів за володінням відповідними навичками, %

Побудовано за даними «Дослідження якості дошкільної освіти: складові освітнього середовища», ДНУ «Інститут освітньої аналітики».

Формування психологічних умов функціонування закладів дошкільної освіти

Результати відповідей директорів і вихователів – учасників дослідження – дають підстави говорити, що у більшості закладів постійно організовуються зустрічі й консультації з членами педагогічного колективу з обговорення організації освітнього процесу. Проводяться регулярні наради, супервізії, під час яких обговорюються питання щодо розвитку й виховання дітей у ЗДО. Це зазначили більше 80,0 % директорів і вихователів. Три чверті респондентів стверджують, що концепція розвитку закладу освіти містить ключові характеристики, що сприяють формуванню комфортного психологічного клімату для успішної організації освітнього процесу в закладі освіти (рис. 20).

Рис. 20. Розподіл відповідей респондентів, які повністю погоджуються з твердженнями щодо створення для членів колективу умов, необхідних для роботи за різними напрямками, %

Побудовано за даними «Дослідження якості дошкільної освіти: складові освітнього середовища», ДНУ «Інститут освітньої аналітики».

Співпраця колективу ЗДО з батьками (законними представниками) вихованців також сприяє формуванню позитивного психологічного клімату і забезпечує комфортні умови перебування дітей у закладі освіти. Майже 80,0 % директорів і трохи більше 80,0 % вихователів, що взяли участь у дослідженні, відзначають, що батьків (законних представників) регулярно інформують про прогрес розвитку і виховання їхніх дітей. Проте серед батьків (законних представників) це констатують 72,4 % респондентів. Незначна різниця у відповідях респондентів спостерігається і щодо об'єктивного вирішення конфліктів між закладом освіти і батьками дітей (85,0 % директорів і вихователів та 78,4 % батьків (законних представників)). Майже три чверті батьків (законних представників) наголошують, що їм регулярно надаються консультації щодо виховання й розвитку дітей. Серед працівників закладу освіти цей відсоток вищий (83,6 % директорів і 87,4 % вихователів). Різниця у 12,6 % спостерігається у відповідях директорів (77,1 %) та батьків вихованців (законних представників) (64,5 %) щодо доступності звітів про діяльність педагогів у закладі освіти (рис. 21).

Рис. 21. Розподіл відповідей респондентів, які повністю погоджуються з твердженнями щодо співпраці колективу закладу дошкільної освіти з батьками (законними представниками), %

Побудовано за даними «Дослідження якості дошкільної освіти: складові освітнього середовища», ДНУ «Інститут освітньої аналітики».

Про комфортність психологічних умов у ЗДО може свідчити оцінка батьків (законних представників) щодо реалізації складових Базового компоненту дошкільної освіти та задоволеності їхніх дітей відвідуванням освітнього закладу. Більше 80,0 % батьків (законних представників) повністю задоволені режимом роботи, спілкуванням з ними вихователів і вихователів з їхніми дітьми. Організацію освітнього процесу позитивно оцінюють три чверті батьків (законних представників). Харчуванням повністю задоволені майже 70,0 % опитаних (рис. 22).

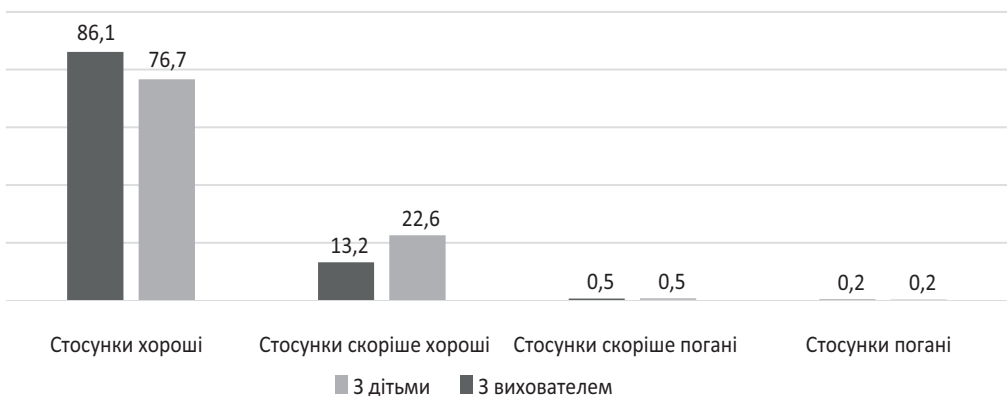

Рис. 22. Розподіл відповідей батьків (законних представників), які повністю погоджуються з твердженнями щодо задоволення роботою закладу дошкільної освіти за напрямками, %

Побудовано за даними «Дослідження якості дошкільної освіти: складові освітнього середовища», ДНУ «Інститут освітньої аналітики».

Троє з чотирьох (75,7 %) батьків (законних представників) – учасників дослідження – вважають, що їхнім дітям подобається відвідувати заклад дошкільної освіти, майже чверть (23,4 %) – скоріше подобається. Лише 0,1 % опитаних зазначили, що їхнім дітям не подобається в закладі освіти, 0,8 % – скоріше не подобається.

За оцінкою більшості батьків (законних представників) стосунки у їхніх дітей хороші і з вихователями (86,1 %), і з іншими дітьми в групі (76,7 %). Лише по 0,7 % опитаних вважають, що у їхніх дітей погані чи скоріше погані стосунки і з вихователями, і з іншими дітьми (рис. 23).

Рис. 23. Розподіл відповідей батьків (законних представників) на питання про стосунки дітей у закладі дошкільної освіти, %

Побудовано за даними «Дослідження якості дошкільної освіти: складові освітнього середовища», ДНУ «Інститут освітньої аналітики».

Крім того, майже всі респонденти (99,4 %) зазначили, що їхні діти мають друзів у закладі дошкільної освіти. Розповідаючи про відвідування закладу освіти, діти у більшості виражають позитивні або скоріше позитивні емоції. Так, 70,3 % батьків (законних представників) відзначають, що їхні діти виражають позитивні емоції, розповідаючи про інших дітей (70,3 %) або про вихователів (82,6 %). Майже півтора відсотка респондентів відмічають, що їхні діти виражають негативні й скоріше негативні емоції під час розповіді про дітей та вихователів закладу освіти (рис. 24).

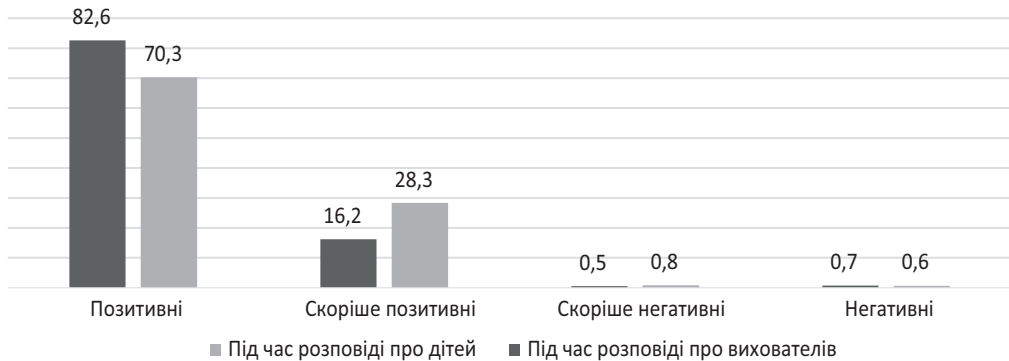

Рис. 24. Розподіл відповідей батьків на питання про емоції, які виражає дитина під час розповіді про членів колективу, %

Побудовано за даними «Дослідження якості дошкільної освіти: складові освітнього середовища», ДНУ «Інститут освітньої аналітики».

Результати дослідження дозволяють констатувати, що сформований мікроклімат в більшості (78,0 %) колективів ЗДО сприяє якісному виконанню професійних обов'язків із забезпечення освітнього процесу. Ця оцінка майже однакова і на думку вихователів, і на думку директорів, що підтверджує вищезазначений висновок. Відповіді респондентів практично співпадають і щодо співпраці колективу закладів з батьками (законними представниками) дітей, де майже 70,0 % опитаних вказують на регулярну взаємодію щодо розвитку дітей. Як наслідок, майже 78,0 % батьків (законних представників) задоволені роботою закладів освіти, більше 81,0 % батьків відмічають хороші стосунки їхніх дітей з колективом групи і більше 76,0 % наголошують, що діти, розповідаючи про дитячий садок, демонструють позитивні емоції. Такі результати вказують на те, що в більшості закладів дошкільної освіти створені комфортні психологічні умови для розвитку й освіти дитини.

Одним з важливих завдань закладу дошкільної освіти є забезпечення кожної дитини належними умовами для гри, навчання, комфортного перебування в закладі та взаємодії з іншими дітьми. Близькість до

місця проживання – аргумент, який для більшості (36,0 %) опитаних батьків був визначальним при виборі закладу дошкільної освіти. Загалом для 44,0 % респондентів була можливість вибрати найкращий заклад або піти до того, який порадили родичі/друзі/знайомі (33,0 % і 11,0 % відповідно). Кожен третій з десяти батьків (законних представників), які брали участь у дослідженні, зазначили, що вибраний ними ЗДО є єдиним у їхньому населеному пункті (рис. 25).

Рис. 25. Розподіл відповідей батьків (законних представників) дітей щодо причин вибору закладу дошкільної освіти, %

Побудовано за даними «Дослідження якості дошкільної освіти: складові освітнього середовища», ДНУ «Інститут освітньої аналітики».

Менше половини директорів – учасників дослідження – зазначають, що умови, створені в ЗДО, повністю забезпечують реалізацію Базового компоненту дошкільної освіти. Найкритичнішими є напрями з формування навичок захисту довкілля через здійснення проєктної діяльності та навичок безпечної поведінки на дорозі, про що свідчать дані опитування. Зокрема лише чверть директорів вважають, що в закладі повністю створені умови для здійснення проєктної діяльності із захисту довкілля. Три респонденти з десяти наголошують, що повністю створені умови для вивчення правил дорожнього руху й формування відповідних навичок. Натомість, майже 70,0 % опитаних вихователів зазначають наявність необхідних умов у групі для здобуття дітьми якісної дошкільної освіти. Критичними для вихователів є напрями з формування навичок захисту довкілля через здійснення проєктної діяльності та навичок самоконтролю, про що свідчать їхні відповіді: за даними майже 55,0 % опитаних у групах повністю створені умови для здійснення проєктної діяльності з захисту довкілля; майже 60,0 % вихователів вказують, що в групах створені умови для формування навичок самоконтролю (рис. 26).

Отже, більшість вихованців відвідують ЗДО всі п'ять робочих днів. Для 36,0 % батьків (законних представників) основним аргументом

Рис. 26. Розподіл відповідей директорів та вихователів щодо створення умов для реалізації видів діяльності (показник – повністю створені), %

Побудовано за даними «Дослідження якості дошкільної освіти: складові освітнього середовища», ДНУ «Інститут освітньої аналітики».

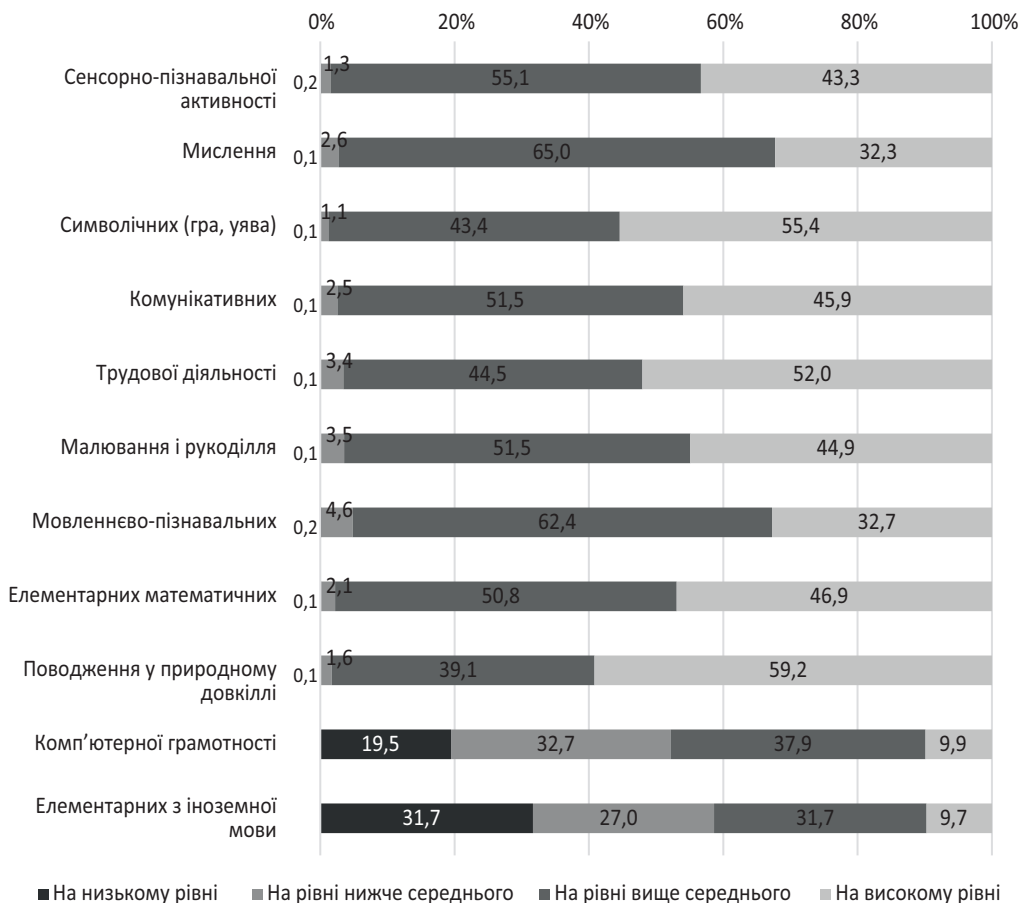
при виборі закладу дошкільної освіти є близькість до місця проживання, а для майже третини – упевненість у тому, що це найкращий заклад. Забезпечення необхідних умов в ЗДО для формування способів пізнання, розуміння та відображення внутрішньої (психічної) та зовнішньої (Всесвіт) картини світу відповідно до Базового компоненту дошкільної освіти, вихователі (у межах своєї компетенції) оцінюють на 15,0 % вище ніж директори. Три чверті директорів наголошують на проблемах зі створенням умов для формування навичок захисту довкілля (освітня лінія «Дитина у природному довкіллі» Базового компоненту дошкільної освіти), майже 60,0 % – на складнощах із формування навичок безпечної поведінки на дорозі (освітня лінія «Особистість дитини» Базового компоненту дошкільної освіти). За відповідями вихователів ці показники становлять 54,5 % і 75,2 % відповідно. Аналіз відповідей директорів і вихователів ЗДО, що умови для якісного провадження освітньої діяльності лише частково відповідають вимогам Державного стандарту дошкільної освіти.

Результати освітньої діяльності в закладах дошкільної освіти

Вихователі оцінили рівень сформованості компетентностей у вихованців їхньої групи наступним чином: більшість респондентів вказали, що на високому рівні розвинені такі компетентності: символічні (гра, уява) (55,4 %), трудової діяльності (52,0 %), поводження у при-

родному довкіллі (59,2 %). На рівні вище середнього розвинені компетентності мислення (65,0 %), комунікативні (51,5 %), малювання і рукоділля (51,5 %), мовленнєво-пізнавальні (62,4 %) й елементарні математичні (50,8 %). Стосовно комп'ютерної грамотності й іноземної мови більшість респондентів вказали, що ці компетентності розвинені у дітей на рівні нижче середнього та на низькому рівні (32,7 % та 31,7 % відповідно) (рис. 27). Такий розподіл відповідей пояснюється специфікою формування у дітей перших уявлень про навколишній природний і соціальний світ, особливостями пізнання зовнішніх властивостей оточуючих предметів. На цьому етапі першочерговими завданнями дошкільної освіти є розвиток у дитини навичок мислення та пізнання дійсності, а набуття дитиною компетентностей комп'ютерної грамотності та іноземної мови відбувається пізніше.

Рис. 27. Розподіл відповідей вихователів щодо рівня сформованості у вихованців їхньої групи відповідних компетентностей, %

Побудовано за даними «Дослідження якості дошкільної освіти: складові освітнього середовища», ДНУ «Інститут освітньої аналітики».

За даними дослідження, проведеного UNICEF в Україні в березні-квітні 2019 року, 93 % матерів вихованців закладів дошкільної освіти вважають, що дошкільна освіта важлива для підготовки дитини до шкільного життя і до того, що очікує дитину в шкільному середовищі. Загалом більше 98 % дітей готові та швидше готові до продовження навчання, обслуговування себе самостійно та спілкування з однолітками (рис. 28). У державних та комунальних закладах близько 70 % вихователів зазначили, що діти повністю готові до таких видів діяльності: спілкування з однолітками, обслуговування себе самостійно, продовження навчання. Тоді як у приватних та корпоративних закладах ця частка становить 46 %.

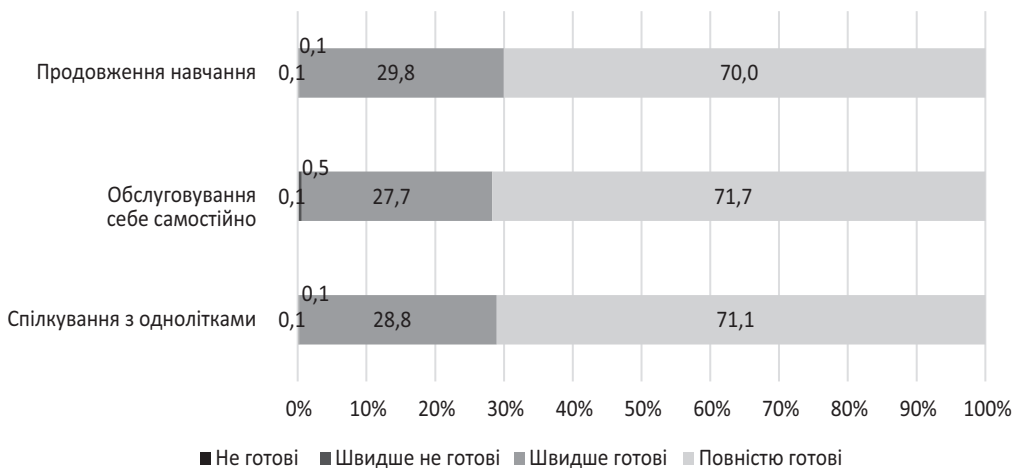

Рис. 28. Розподіл відповідей вихователів щодо готовністю дітей до різних видів діяльності, %

Побудовано за даними «Дослідження якості дошкільної освіти: складові освітнього середовища», ДНУ «Інститут освітньої аналітики».

Розглядаючи відповіді батьків вихованців щодо занять, які найбільше подобаються дітям, можна сказати, що більшість батьків обрали заняття з малювання (82,6 %), музики (80,1 %) та пізнання до-вкілля (80,3 %). Менша частка вказала на заняття з рукоділля (66,3 %) (рис. 29).

Отже, більшість вихователів вказали на те, що вихованці ЗДО набувають необхідних компетентностей, готові до різних форм діяльності, проте більше це проявляється у міських закладах комунальної форми власності.

Створення у ЗДО умов для розвитку дітей з особливими освітніми потребами – одна з головних умов упровадження та функціонування сучасного закладу для забезпечення якості освіти. Необхідність додаткового постійного чи тимчасового супроводу дітей, які мають пев-

Рис. 29. Розподіл відповідей батьків на питання про заняття, які подобаються їх дітям, %

Побудовано за даними «Дослідження якості дошкільної освіти: складові освітнього середовища», ДНУ «Інститут освітньої аналітики».

ні особливості розвитку, зумовлена забезпеченням їх прав на якісну дошкільну освіту. Дошкільнята, чий соціальні, фізичні чи психологічні особливості потребують спеціальної підтримки, повинні бути забезпечені належними умовами, додатковою увагою та піклуванням.

За відповідями директорів, 28,2 % закладів дошкільної освіти, а за відповідями вихователів, 18,7 % груп відвідують вихованці з особливими освітніми потребами (рис. 30).

Рис. 30. Розподіл відповідей директорів і вихователів на питання про наявність у закладі дошкільної освіти та в групі дітей з особливими освітніми потребами, %

Побудовано за даними «Дослідження якості дошкільної освіти: складові освітнього середовища», ДНУ «Інститут освітньої аналітики».

Відповіді респондентів (23,6 % директорів) демонструють, що умови для дітей з особливими освітніми потребами створені приблизно у чверті ЗДО. Натомість 27,1 % вихователів вказали, що в групах створені необхідні умови для дітей з особливими освітніми потребами (інклюзивні групи) (рис. 31).

Рис. 31. Розподіл відповідей директорів і вихователів на питання про створення у закладі дошкільної освіти та в групі умов для дітей з особливими освітніми потребами (інклюзивні групи), %

Побудовано за даними «Дослідження якості дошкільної освіти: складові освітнього середовища», ДНУ «Інститут освітньої аналітики».

Створення у ЗДО умов для дітей з особливими потребами потребує забезпечення педагогічними працівниками відповідного фаху. Відповіді респондентів вказують, що рівень забезпечення педагогічними працівниками, які здійснюють інклюзивну освіту в ЗДО, є недостатнім: 20,5 % директорів стверджують, що в закладі є працівники, які здатні забезпечувати інклюзивну освіту. Із цим погоджуються 19,8 % вихователів (рис. 32).

Рис. 32. Розподіл відповідей директорів і вихователів на питання про наявність педагогічних працівників, які забезпечують інклюзивну освіту в закладі дошкільної освіти, %

Побудовано за даними «Дослідження якості дошкільної освіти: складові освітнього середовища», ДНУ «Інститут освітньої аналітики».

Більше чверті досліджуваних ЗДО відвідують діти з особливими освітніми потребами, проте умови для повноцінного розвитку таких дітей створені менш ніж у чверті закладів і лише п'ята їх частина забезпечені педагогічними працівниками. Ми можемо констатувати, що у досліджуваних закладах дошкільної освіти умови для розвитку дітей з особливими освітніми потребами створені не для всіх дітей і це питання додаткового дослідження.

Проведене дослідження якості дошкільної освіти виявило, що учасники освітнього процесу ЗДО відзначають позитивні зміни та оцінюють освітній простір як якісний та комфортний для дітей. Однак, для здійснення системної оцінки якості дошкільної освіти доцільно провести додаткові дослідження, що стануть основою для реформування дошкільної освіти.